

ностей і відносин, створених людьми на основі нанотехнологій. **Н.** має стати результатом тотального запровадження нанотехнологій в усі сфери й галузі суспільної життєдіяльності. Вважається, що у **Н.** домінуватиме наногалузь, яка буде спроможною здійснювати масове виробництво товарів і послуг і витіснить традиційні господарські галузі. Соціальні й моральні наслідки розвитку **Н.** важко передбачати. (*О. Дзьобань*)

Наратив (лат. *narrare* – мовний акт) – історично і культурно обґрунтована інтерпретація деякого аспекту світу з певної позиції. Найважливішою атрибутивною характеристикою **Н.** є його самодостатність і самоцінність, оскільки процесуальність розповіді розгортається заради самої розповіді, а не заради прямого впливу на дійсність. Класичною сферою виникнення та функціонування **Н.** виступає історія як теоретична дисципліна, а також як елемент публічного політичного дискурсу. **Н.** визначає інтерпретацію історичних фактів у єдиному варіанті, а також показує неприпустимість інших пояснень. А такому значенні **Н.** виступає важливим інструментом інформаційної політики та пропаганди у сучасному світі, а наратор виступає, перш за все, як носій знання про майбутній фінал історії, і лише в силу цієї обставини він і може бути оповідачем. (*А. Гарбадин*)

Народна дипломатія – участь представників громади однієї держави (учевних, спортсменів, діячів культури, викладачів, студентів тощо) у спілкуванні, налагодженні співробітництва, реалізації спільних проєктів із колегами із інших держав, що позитивно впливає на розвиток офіційних міждержавних відносин і сприяє налагодженню комунікації між народами цих країн. (*М. Трофименко*)

Націоκραтія – тип політичної системи суспільства, за якої джерелом влади та найвищою соціальною цінністю визнається нація, а пануючою ідеологією – націоналізм. Уперше концепцію **Н.** представлено у праці українського політичного діяча М. Сціборського «Націоκραтія» (1935). Сьогодні прихильниками **Н.** розглядається використання таких її ідей як: рушійна сила нації у формуванні економічного та культурно-духовного підрунтя суспільства і державності, зосередження всієї повноти влади у титульної нації на своїй етнічній території, соціальна та національна справедливості і под. (*К. Палійков*)

Націоналізм економічний – доктрина економічної модернізації нації, спрямована на формування однієї з найважливіших її складових: єдиного економічного простору, що виконує функцію інтенсифікації комунікації між усіма членами етносу та їх інтеграції в масову політизовану модерну спільноту. Ця доктрина також може використовуватися і вже сформованими національними державами з метою подолання економічного відставання від передових високорозвинутих націй методом державного протекціонізму і як психологічний фермент форсованої модернізації національної економіки. Першим ідеологом **Е.н.** вважається Ф. Ліст. (*П. Долганов*)

Націоналіст – 1) особа з розвиненим почуттям приналежності до народу-нації, яка ідентифікується з певною територією, національно державою або прагненням до політичного самовизначення; 2) прихильник і послідовник ідеології чи світоглядних принципів націоналізму, серед котрих – пріоритет національних цінностей, культури й історії нації; визнання нації джерелом політичної та умови свободи і самореалізації особи; 3) член або симпатик національних, націоналістичних партій чи рухів; 4) виборець, що підтримує, голосує за національні (націоналістичні партії) чи рухи; 5) людина, яка проповідує відданість своїй нації та діяльність на її благо, захист її цінностей; у цьому сенсі є синонімом поняття «патріот»; 6) в ідеологічному або повсякденному дискурсі, у ЗМІ несправомірно ототожнюється з особою, що керується ідеями радикального етноцентризму, національного ізоляціонізму, фашизму. (*Л. Угрин*)

Націоналістичні партії (лат. *partio* – нація, *народ* + фр. *partie* – частка, частина) – юридично оформлене об'єднання людей, товариство/спільнота, що акцентує на цінностях певної нації, як найвищої форми суспільної єдності та її первинності у державотворчому процесі. **Н.п.** через політичну ідеологію, а також громадсько-політичний рух, свідомо й інтенсивно сприяють розвитку національної самобутності, державності, піднесенню добробуту нації. Особливої значущості **Н.п.** надають заглибленню в національну культуру задля нового прочитання своєї історії та відродження рідної мови. (*Т. Новаченко*)

Національна держава – основний тип сучасних держав, що утворені націями, або з населення яких сформувались сучасні нації. Для розуміння специфіки **Н.д.** важливо мати на увазі, що їх кордоні здебільшого не співпадають з кордонами одного етносу. За своїм характером вони швидше нагадують держави міні-цивілізації, на території яких проживає низка етнічних груп (корінних і приїжджих), які об'єднані спільним ментальним та культурним ядром. Поняття «**Н.д.**» (national state) не рівнозначне поняттю «державо-нація» (nation state). Останнє близьке за змістом до поняття «етнічна держава», коли одна нація має одну державу. Такі держави у світі лише біля 10%. (*О. Рудакевич*)

Національна ідея – ідея формування та утвердження народу як нації – вищої цивілізаційної форми етнічного розвитку. **Н.і.** у широкому значенні влючає ідею нації, ідею національної держави та **Н.і.** у вузькому значенні терміну – стратегію суспільного розвитку. Ідея нації – це настанова на реалізацію певного проєкту національного будівництва. Ідея національної держави орієнтує на розбудову власної держави. Сміслом **Н.і.** у вузькому трактуванні поняття є відображення ідеалу щасливого життя та шляхів його досягнення. Українці дійшли думки, що нині їх стратегічною метою є повернення до європейської цивілізації та входження в ЄС. (*О. Рудакевич*)

Національна консолідація (лат. *consolido* – зміцнення, об'єднання) – історичний процес формування та розвитку нації, на основі створення рівних можливостей для участі всіх громадян у державотворчих процесах незалежно